

4. Волошин А. М. Комплексне використання засобів навчання пари викладанні спец. Дисциплін. *Все для вчителя*. 2009. № 1–2. С. 9–25.
5. Савченко О. Я. Дидактика навчання в школі / О. Я. Савченко. К.: Генеза, 2002. 368 с.
6. Падалка О. С. Педагогічні технології / О. С. Падалка та ін. К.: Українська енциклопедія ім. Бажана, 1995. 253 с.
7. Замліла М. С. Мультимедійні проекти – одна із форм роботи з обдарованою молоддю. *Обдар. дитина*. 2004. № 9. С. 32–35.

УДК 37.011.

Сотніченко І. І.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти
КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
sot_ir@bigmir.net

ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА УМОВА ЯКОСТІ НАВЧАННЯ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ

Ми живемо у VUCA-світі – нестабільному, невизначеному, складному і неоднозначному. Процеси, що відбуваються в ньому, ставлять людину перед необхідністю швидко й ефективно адаптуватися до постійно змінюваних умов, вміти оперативно оновлювати свої знання, гнучко взаємодіяти з різними системами і суб'єктами, бути мобільним. Особливо загострюється така необхідність у важкі періоди. Таким періодом для всього світу стала пандемія Covid-19, яка спричинила низку кардинальних змін в освітньому процесі і кинула виклик всім його учасникам – освітянам, вчителям, учням, батькам. Перед вчителями виникла потреба «адаптуватися до сучасних реалій, які спонукають до пошуку нових форм надання освіти з метою поліпшення її якості та доступу до неї» [2]. Організувати якісне навчання з використанням цифрових технологій, комунікувати з учнями на відстані, надихати та мотивувати їх до навчання, допомагати батькам – це ті навички, які вийшли на перший план у діяльності педагогів. Ці виклики вимагають від учителя іншої місії і сприяють актуалізації проблеми професійної мобільності педагога.

Мета дослідження – проаналізувати важливість професійної мобільності вчителя в організації якісного освітнього процесу в період пандемії.

Проблема професійної мобільності сучасного вчителя, яка в останні роки знаходиться в центрі уваги науковців (В. Андрущенко, О. Безпалько, Н. Грицькова, Ю. Клименко, О. Нікітіна, Р. Пріма, М. Брижак, Є. Іванченко, Л. Сушенцева та інші), набула особливої актуальності в умовах пандемії.

У своєму дослідженні спираємося на визначення професійної мобільності як інтегрованої якості особистості, як відповіді людини на виклики мінливого світу, що передбачає «...приспособлення в мінливих умовах до одночасного впливу багатьох чинників, що потребує від педагога, з одного боку, бути адаптивним, а з іншого – динамічним, креативним, неупередженим, здатним

вирішувати нестандартні завдання та ситуації, вільно переходити від одного виду професійної діяльності до іншого» [1, с. 1].

Проблема професійної мобільності сучасного вчителя сьогодні особливо актуальна, адже саме від вчителя, його особистісних та професійних характеристик залежить якість освітніх послуг: «система освіти не буває кращою ніж учителі, які працюють у ній»[2]. Реалії сучасного суспільства вимагають від педагогів володіння певним комплексом компетентностей, які мають забезпечувати адаптованість до нових соціально-економічних умов. Професійно-педагогічна мобільність стає особливо соціально значущим чинником якості освітніх послуг у кризовий період. А щоб бути мобільним, щоб встигати за змінами, потрібно весь час учитися й переучуватися, йти в ногу з технічним прогресом, працювати над собою, займатися самовдосконаленням.

Відповідно до нового професійного стандарту [2] сучасний учитель має володіти компетентностями, серед яких методична та інформаційно-цифрова. Саме ці компетентності особливо актуалізувалися в умовах пандемії. Організація навчання в нових умовах через основні форми – дистанційне та змішане навчання – стала великим викликом для більшості вчителів. Деякі з них мали певний досвід у цьому питанні, але для переважної більшості педагогів виникла необхідність у опануванні потрібних навичок. Професійна мобільність передбачає відкритість людини до всього нового, впевненість у своїх силах, широту і багатогранність мислення, уміння переходити від одного виду діяльності до іншого, чітко регулювати свої дії в умовах, що змінюються, здатність адекватно оцінювати свої результати та визначати нові перспективи. Саме професійна мобільність надає кожному педагогові можливість адаптуватися до нових умов діяльності, здійснювати пошук оптимальних освітніх форм навчання, забезпечуючи високу якість освітніх послуг.

За результатами дослідження зроблено наступні **висновки**:

- щоб успішно реалізовуватися в сучасному динамічному світі, швидко адаптуватися, орієнтуватися в ситуації, знаходити потрібні шляхи для успішного розв'язання освітніх задач, вчитель має бути мобільним;
- сучасний педагог – фундаментально освічена людина, здатна гнучко перебудовувати напрям і зміст своєї професійної діяльності в змінних умовах сьогодення, працювати за новими педагогічними технологіями і навчати своїх учнів самостійно вчитися і самостійно мислити;
- складовою професійної мобільності педагога виступає його готовність до змін, бажання та активність у навчанні, головною формою якого є інформальна освіта;
- проте вчителі потребують системної допомоги у роботі з сучасними технологіями, адже майбутнє – за змішаним навчанням;
- наявність у суспільстві достатньої кількості активних, професійно мобільних педагогів стає запорукою якості освітніх послуг.

Якість освіти – якість життя суб'єктів освітнього процесу. Сучасне суспільство характеризується безперервно зростаючою швидкістю і динамічністю змін різного характеру, що потребує від педагога вміння

приспосовуватися до стрімко мінливих умов, розуміння безмежних можливостей для свого професійного розвитку та зумовлює необхідність у професійній мобільності.

Література

1. Грицькова Н. В. Особливості соціально-професійної мобільності вчителя в умовах сучасної середньої школи / Н. В. Грицькова. *Науковий вісник Донбасу*. 2011. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2011_1_6
2. Професійний стандарт учителя. Лілія Гриневич про його важливість і необхідність. URL: <https://nus.org.ua/articles/profesijnyj-standart-vchytelya-liliya-grynevych-pro-jogo-vazhlyvist-i-neobhidnist/>
3. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» та «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Nakaz_2736.pdf

УДК 37. 013. 73

Сохацькі Пьотр Міхал,
магістер, викладач
Люблінської Вищої Школи в Риках (Польща)

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ЯК ВИД ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Виклад основного матеріалу. Порушення на початку 90-х років ХХ ст. традиційних для України механізмів соціального регулювання і взаємодії, поведінки людей потребує перегляду не лише соціальної політики, але й теоретичних засад, які є фундаментом для осмислення того, що відбувається з людиною, суспільством, яка логіка зміни людей, який механізм самозахисту і загальнодержавної підтримки людей. А сьогодні, як ніколи, потребується найбільш точне і швидке визначення стратегії і тактики соціального захисту населення, створення оптимально-необхідних установ соціальної роботи, а також підготовки і перепідготовки працівників.

Досить очевидним стає вплив на специфіку діяльності соціального працівника масовість і якість змін у самій людині: всеохоплююча грамотність, поінформованість, соціально-побутова забезпеченість. Переосмислення основного змісту і напрямів соціальної політики призвело до необхідності визначення суті і напрямів соціальної роботи в реалізації цієї політики.

Як зазначалося вище, соціальна робота є найбільш важливим інструментом соціальної політики. Водночас соціальна робота, виконуючи функцію оберненого зв'язку, виступає в ролі соціального локатора, який визначає на основі спеціальних індикаторів реальні наслідки соціальної політики, її життєвість і ефективність. Саме система соціальної роботи як діяльність по наданню допомоги людині, сім'ї, групі осіб, які знаходяться у складній життєвій ситуації, шляхом надання матеріально-фінансової, морально-правової підтримки, консультування й обслуговування демонструє реальні можливості суспільства і держави щодо соціального захисту людини. Відомо, що кожна професія характеризується спільними з іншими професіями і специфічними, притаманними лише їй цінностями. Особливості професійних цінностей